MARTIN OLIVA

Napsal A. V. Šmilovský.

V místech, kde Martin Oliva pracoval, stal se na podzim minulého roku takový vývrat, že bylo tam práce na několik let. Výživu měl tedy Martin po delší čas jistou, škoda jen, že práce dřevařská nebyla přiměřena tělesným jeho silám. Jako rolník nevyhýbal se nikdy sebe pernější práci jaká právě přicházívá při hospodářství, ale ustavičné, těžké práci, od rána do večera, den za dnem, nebyl Martin zvyklý, a není divu, že síly jeho značně ochabovaly. Počátek byl ovšem nejkrušnější a nejednou ale stokrát za den chodilo naň pokušení zahoditi sekyru, rozběhnouti se do širých těch hvozdův a někde v temném jich šeru na mech se položiti a již nevstati. Leč proti se be mocnějšímu pokušení byl ... Martin obrněn: život drahého synka visel na těch jeho dvou rukou. Co z toho, že mozoly jej pálily, Martin konal jako muž a jako otec svou povinnost, a vědomí že je koně, nebyl by dal za nevinné. [illegible] se těšil tím, že za několik [illegible] té práci privykne, a že [illegible] pak lepší časy.

Považíme-li pak dále, že bývá zvyklý na lepší a vydatnější stravu, nežli jako si mohl při skrovném výdělku svém zaopatřiti, že ... pobyt v žaláři ne jen zdraví jeho byl na ujmu, ano brž podlomil jindy tak statnou kmen jeho zdraví: nepodivíme se [illegible] Martin [illegible] sebe, stal-li se jeho krok volnější a [illegible] tava nahnutější, zkrátka podobal-li se za několik měsíců ... sobě, ale svému stínu.

[illegible]

Rozárka zmoru rozkvétala. Stravou vydatnější a povahou [illegible] zdraví, a vy[illegible] těla nabývala plnějších a [illegible] forem.

"Nic po Bohu nežádám," říkával Martin v takových šťastných chvílích, "než aby nám všem dal zdraví. Věř mně, Rozárko, nic není na světě nad spokojenost a zdraví, jenže člověk mnoho musí prodělati, nežli to pochopí. Tuhle ten malý darebáček," při tom políbil Martínka, "dělá mně takovou radost, že nemůže býti lepší." —

"Jen kdybys nemusel tak těžkou práci pro nás konati," povzdechla Rozárka.

"Pro vás mně není žádná práce těžká, vždyť jste moji a já jsem váš."

"Pravda," odpovídala Rozárka, "ale vydržíš-li! Já bych tak ráda..."

"K čemu zas začínáš," vskočil i Martin do řeči, "víš už, že nepřipustím, abys se trmácela se mnou. Já jsem tě přivedl do neštěstí..."

Rozárka stiskla mu mozolovitou ruku a přerušila mu řeč sladkými slovy, linoucími se z hlubiny srdce:

"A přece jsem ta nejšťastnější žena na světě! Podívej se na všecky ženy dřevařů, co jich je, zdali en jedna má takového muže, jako si ty!"

I vyskočila se stoličky a přitiskla hlavu mužovu k ňadrům svým. Oliva pravicí ženu k sobě tiskna a levicí synka, zaslzel a zvolal:

"Do smrti budu Bohu vděčen, že tebe jsem dostal za ženu [illegible] v neštěstí a [illegible] a nikdy jindy."

V dřevařské práci strávil Oliva [illegible], podzim i jednou zimu. Cítil je už delší čas na sobě, že [illegible], že práce se mu stává stále obtížnější, ale myslil, že to přejde, až [illegible] teplejší povětrnost.

[illegible]

Martínkovi něco pomohla na [illegible] s ženou, zděsila se k jaru nad [illegible] jak špatně Martin vypadal, a [illegible] mu řez obalu:

"Dána ti to písemně, že [illegible] živ nedočkáš. Komu pak dáš Rozárku a Martínka, kdo bude se [illegible] starati, kdo je živiti, jestli [illegible] volně se přivedeš do hrobu?"

Slova tato neminula se s účinkem. Myšlenka, že brzy musí [illegible] ... ženu a dítě [illegible] na světě zanechati, pronásledovala ... svou [illegible] Martinově. Švakrová měla pravdu: on sám svévolně [illegible] se do hrobu! [illegible] jiti mezi lidi a hledati lehčí a [illegible] práci?

V neděli po té následující [illegible] se se [illegible] Rozárnou.

"[illegible] do nějaké továrny," radil [illegible]. "Tam je práce lehčí a [illegible] člověk je tam [illegible] v suchu a teple. [illegible] v Osekách se synem [illegible]. Prošel [illegible], aby se rovnal o pozůstalost po matce [illegible] už několik let v továrně nekde a Smilehově [illegible]. Před válečnými přišel ... tam jeden dělník o život. Stroj ho rozemlel. Zůstavil ženu a tři děti a továrník ... se o všecky čtyři postaral, po[illegible] v ... do nestránky. Teď budeš míti snadnější se [illegible]. Požádej za vysvědčení za ... ten čas, tam a tam pracoval [illegible] se s tebou dále, o to nebude se už nikdo starati. To bude [illegible]."

Martin odešel pro vysvědčení [illegible].

Na zpáteční cestě, jda téměř samými lesy, měl dosti příležitosti a času rozebírati slova švakrova. Nejvíce mu utkvěl v paměti příběh o nešťastném dělníku a o tom, že továrník se o pozůstalé postaral. Věděl, že v továrnách jsou rozličné druhy práce, někdy velmi nebezpečné, věděl také, že ... se platí, a když přijde [illegible] ... Což aby k takové práci se našel! Dlouhého života mu [illegible] sotva již dopřeje, cítil to na sobě, a kdyby zahynul při takové práci, pojistí výživu Rozárce i Martínkovi po své smrti. Ba kdyby sám cítil na sobě, a kdyby za[illegible] při takové práci, pojistí výživu Rozárce i Martínkovi po své smrti. Ba kdyby sám cítil na sobě, [illegible] kdyby v [illegible] ... kovém případě sám se dal strojem rozemlíti... Martin zapředl se v samotě lesní do sítě velmi nebezpečných myšlének, kterých zbaviti se neměl již síly. Láska k ženě a dítěti byla tak silná, že pro blaho jejich nebrozil se ani samovraždy, ba co horšího, domníval se, že by i takovým činem jen svatou svou povinnost k nim vykonal. Myšlénka rozloučiti se s Martínkem byla ovšem hrozná ale kdyby měl umříti, musel by jej tak jako tak opustiti. Volil tedy Martin dle náhledu svého jen výhodnější cestu pro své dítě a při tom náhledu setrval.

Sotva že scály sněhy s hor a s borovic padala žlutá moučka na [illegible] šišky, rozloučil se Martin a rodina jeho s milou chatrčí při lese, kde tolik šťastných neděl zažili. V kapse nesl si dobré vysvědčení, v němž stálo, že jest muž pracovitý, střídmý, mírné povahy a v každém ohledu spolehlivý.

Listina ta mu dobře razila cestu; dostal práci v továrně několik mil od Štěpánova vzdálené. Několik měsíců konal hrubší práci osvědčiv se však jako spolehlivý muž dostal se pak na vlastní žádost svou ke stroji.

Práce, do níž se takto dostal, byla u porovnání s dělením dříví pod širým nebem mnohem lepší a snadnější. Tělesných sil hrubé k ní nepotřeboval, za to tím více bedlivosti a opatrnosti. Konal svědomitě svoji povinnost. Z rána býval pevný na svém stanovišti, a večer odcházíval s posledními z továrny. Při nehodách, bez nichž ... žádný veliký závod neobejde, [illegible] pověděl chladnou rozvahu [illegible] strojmistr veřejně [illegible] k vyšší mzdě [illegible]. Se ženou a dítětem [illegible] vedl ovšem chudý život, ale [illegible] spokojený. Teprve když [illegible] poodrostl, dovolil, aby Rozárka pomáhala chleb vydělávati. Zaopatřil jí lehkou práci [illegible] továrnu. Záhy dyšenka, s níž [illegible] továrny vkročil, obdivovati se [illegible] dobré [illegible]; od mysli [illegible] těžko [illegible]. Den ode dne bývá[illegible] ... a zamyšlenější, ale při tom [illegible] ke ženám, s [illegible] mu bylo zacházeti. Martínek [illegible] mu "Pámbíčkem" na zemi [illegible] se doma veselíval s ... [illegible] klučinou, z něhož ponenáhlu se stával roztomilý malý [illegible]. Za ta tři léta, která už v [illegible] pracoval, přišlo více dělníků k úrazu; dva přišli nadobro o život. Když druhý dodělal v [illegible] dělníků, pravil přísně a vážně:

"Do třetice všeho dobrého."

"Snad nemyslíte, že teď přijde [illegible] na vás?" pohodil k tomu [illegible] soudruh.

"Myslím, co myslím," odvětil [illegible] Oliva. "Je už v Pánu, dej [illegible] Bůh lehké odpočinutí."

[illegible]

Lékař jej bedlivě prohlédl a proklepal a zavrtěl povážlivě [illegible] svou hlavou.

"Jste podle všeho rozumný člověk, Olivo, a myslím, že byste [illegible] slyšeti pravdu?"

"Prosím za to, milosti," odvětil Oliva: "račte mně povědíti holou pravdu jsem muž."

"Vypadá to s vámi bledě, [illegible] za to, že budete [illegible] zdráv."

"A jak dlouho bude to se mnou trvati?"

"Snad čtvrt, snad půl léta, snad [illegible] snad více, nejsem vševědoucí."

"A smrt je jista, milostivý pane?"

"Nechci vás obelhati, ale jste muž jistá."

"Pak prosím vás nejsnažněji o jednu milost."

"Mluvte."

"Nepovězte to nikomu, zvláště pak mým povědíti. Přál bych smrt o ... žena má a dítě ani jednou by neměly hladem."

Dobrosrdečný lékař potřásl mu rukou a pravil:

"Nepovím, příteli nepovím."

Nikdy snad ve svém životě nepotřeboval tak Oliva nikomu rukou. [illegible] to však učinil, snad že po prvé setkal se s citelným člověkem.

Od návštěvy u lékaře uplynulo několik neděl. Krásný zavítal červen s růžemi svými a radostmi. Továrna, v níž vyrábělo se vlněné zboží, byla četnými zakázkami svými pro zimu hlavně pro zámořské kraje přinucena zvýšiti svou činnost. Ohlásilo se, že musí se v noci pracovati. Přibráni dělníci a ze spolehlivých vybráno více pro noční práci. I Oliva patřil k nim a přislíbena mu větší mzda. Přes zdráhání ženy své svolil a zavázal se k noční práci. Správci to bylo milé, neboť Oliva náležel k osvědčeným silám.

Desátým červnem nastala noční práce, dvacátého stala se nešťastná příhoda.

Téhož dne okolo půlnoci naříkal si Oliva k jednomu spoludruhu prohlížeje stroj:

"Bůh ví, že mně dnes to kolo tak skřípá a páka tuto mně také nejde tak jako jindy! A mazal jsem přec před večerem jako jindy."

"Dejte zastaviti na okamžik a přimažte. Točí se to a pracuje ve dne v noci, není divu, že to někde vázne."

"K čemu zastavovat," odpověděl Oliva; "strojmistr myslí hned, že dům spadne. Však přimazal jsem už kolikrát bez zastavení. Bude-li mne to zlobit, přimažu dnes také."

Za chvíli odešel soudruh do vedlejší komory. Oliva byl sám. Přistrčil pekno, aby mohl ke hřídeli, vzal mazadlo, pokřižoval se a zahleděl se na minutku k straně, kde žena a drahý jeho Martínek bydlí. Oči se zalily ... slzy, kleknul na pekno, zavrávoral si.

"Dokonáno jest," zašeptal a přiklonil se ke hnacímu kolu. ... ... ztratil rovnováhu ... kolo hrčelo.

"Ježíš, Maria!" vykřikl v zoufalství.

[illegible] ze sousední síně přikvapil ... hrůz, zastavil stroj. Pozdě. Vytáhli už jen ... Kůže byla sedřena, ... pro ...

... pravil jeďen ... "Ani mi ... nepřemoval k smrti."

"Hodný byl to muž; dejž mu ... lehké odpočinutí," připojil jiný.

XXIII.

Nevím, má-li lidé větší právo nad dějepisce počítati platných učedkův o životě lidském.

Mužové ti zhusta celou dlouhou řadu let přikládají veškeren svůj [illegible] o osudech národů [illegible]

[illegible]

A přece když spravedlnost dějin soudí národy i jednotlivce, [illegible] jako vesmír v souměrnosti [illegible] jsme proti kratkozrací [illegible] ... nepozná ... člověk [illegible] zítřa v ... že z dětí našich stává ... opět ... Nedbáme [illegible] velkých ... netvor ... ... Mezi pokuty nikdy nezrazují ... kráčí mírnerným krokem svým dějinami národův i jednotlivcův.

(Pokračování.)

Kdykoliv jste ve městě, navštivte
ADAMA SLOUPA
elegantní hostinec
324 — 13 a Harney ul., Omaha.
Znamenité pivo, výborné likéry, chutný lunč a veselá společnost.

Uzavřete tu Otázku Rozsezovače

FARMÁŘ, který užívá Low Cloverleaf, Low Corn King neb Low 20th Century rozsezovače (spreader) tyto dni, ... jenž dělá nejvíce peněz. Jeho podzemek [illegible] cennějším když je pravidelně zúrodňován. [illegible] roste v lepší jakost a ve větší vydání. Ze všech rozsezovačů, jež jsou v obchodním trhu, Low Cloverleaf, Low Corn King a Low 20th Century půjdou nejblíže k udělání práce tak jak má býti.

Každý farmář, který zná cenu dobrého rozsezování, koupuje jeden z těchto šířoce rozsevajících strojů. [illegible] věc je, že žádný farmář, nemůže dovoliti si, koupiti jakoukoli jinou mašinu, protože uspoří se čas i práce, a udělá se lepší práce když se rozsezuje s Low Cloverleaf, Low Corn King neb Low 20th Century což dělá je cennějšími než jakékoli obyčejné rozsezovače.

Úplná informace o těchto strojích je pro Vás penězi-cenná. Dopište si nám na dole uvedenou adresu a my Vám [illegible] proč se Vám vyplatí by jste si koupil Low Cloverleaf, Low Corn King, neb Low 20th Century rozsezovače.

International Harvester Company of America

CHICAGO U S A

Champion Deering McCormick Milwaukee Osborne Plano

— Get rid of dandruff —

it makes the scalp itch and the hair fall out. *Be wise* about your hair, cultivate it, like the women in Paris do. They regularly use

ED. PINAUD'S EAU DE QUININE

the wonderful French Hair Tonic. Try it for yourself. Note its exquisite quality and fragrance. Aristocratic men and women the world over use and endorse this famous preparation. It keeps the scalp clean and white and preserves the youthful brilliancy of the hair.

Buy a 50c bottle from your dealer—or send 10c to our American Offices for a testing bottle. Above all things don't neglect your hair.

PARFUMERIE ED. PINAUD, Dept. M — ED. PINAUD Bldg., New York

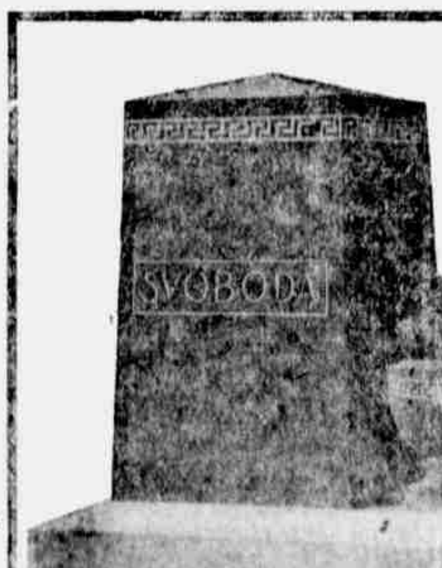

FRANK SVOBODA

UMĚLECKÝ ZÁVOD POMNÍKOVÝ

Krásný nový ceník právě vydán. Pište si o něj dnes. Já vám ušetřím peníze.

1215-31 SO. 13TH ST OMAHA NEB.

Lee-Gass-Andreesen Hardware Co.

PRODÁVÁ VE VELKÉM

[illegible] ... železný plech ... zboží, bicykly, střelné zbraně, náboje a sportovní zboží všeho druhu.

9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest

česká dřevařská ohrada,

Chicago Lumber Co.,

na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 4911

Čeští prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

Tímto oznamuji všem četným starým i novým přátelům, že v minulých dnech jsem koupil tak zvaný

HOTEL "PRAHA"

která jest úplně znovu vypravená, ... zařízením, ... a kde krajané ... do Omahy, ... nejlepší. Chutná jídla a pravé české kuchyně vždy vás uspokojí. Vkusně zařízený hostinec ve spojení s hotelem. O přízeň místních i venkovských krajanů uctivě žádá 1284

JOSEF PIVONKA

Roh 13. a Williams ul. OMAHA, NEBRASKA